

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 185 (XXIX) — Nr. 615

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Luni, 31 iulie 2017

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 361 din 30 mai 2017 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 83 alin. (1) teza a doua și alin. (2) din Codul de procedură civilă	2-4
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
262. — Ordin al ministrului agriculturii și dezvoltării rurale privind modificarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 966/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind atestarea de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a persoanelor fizice și juridice care își manifestă intenția de a efectua studii privind calitatea solului, altele decât cele prevăzute la art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 38/2002 privind întocmirea și finanțarea studiilor pedologice și agrochimice și finanțarea Sistemului național de monitorizare sol-teren pentru agricultură, precum și sol-vegetație forestieră pentru silvicultură	4-5
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 39 din 29 mai 2017 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	6-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 361

din 30 mai 2017

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 83 alin. (1) teza a doua și alin. (2) din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Luminița Nicolescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 83 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Cornelia Lupu, mandatar al părâtei-apelante Ioana Horcea, în Dosarul nr. 16.163/318/2014* al Tribunalului Gorj — Secția I civilă și care constituie obiectul Dosarului nr. 124D/2016 al Curții Constituționale.

2. La apelul nominal răspunde doamna Cornelia Lupu. Se constată lipsa celorlalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul autoarei excepției, care solicită admiterea acesteia, arătând, în acest sens, în esență, că prevederile de lege criticate contravin principiului egalității în fața legii prin faptul că instituie o discriminare pe criterii de rudenie și nesocotesc principiul oralității.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Arată că textele de lege criticate au mai fost analizate de Curtea Constituțională din perspectiva unor critici similare, aceasta stabilind că restricția mandatarului care nu este avocat de a pune concluzii orale în instanță nu contravine dreptului de acces liber la justiție pentru că însăși partea poate participa la dezbateri și poate pune concluzii în fața instanței, iar mandatarul poate să formuleze cereri și să propună probe în tot cursul procesului, precum și să depună concluzii scrise.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 21 ianuarie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 16.163/318/2014*, **Tribunalul Gorj — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 83 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă**, excepție ridicată de Cornelia Lupu, în calitate de mandatar al părâtei-apelante Ioana Horcea, într-o cauză având ca obiect soluționarea unui apel.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autoarea acesteia arată că textele de lege criticate creează o discriminare în funcție de gradele de rudenie între persoanele cu

studii juridice care primesc mandat de reprezentare. Or, baza acordării mandatului o constituie încrederea, iar nu gradul de rudenie. Dreptul de a pune concluzii orale în fața oricăror instanțe trebuie recunoscut tuturor persoanelor cu studii juridice, nu doar celor care au un anumit grad de rudenie cu mandantul. Discriminarea rezidă, în opinia autoarei excepției, în poziția superioară a rudelor de până la gradul al doilea față de rudele din următoarele grade, deși au aceleași studii și li se acordă de către mandant aceeași încredere. Arată că imposibilitatea lămuririi aspectelor ivite în ședințele de judecată conduce și la încălcarea principiului oralității, care guvernează procesul civil.

7. **Tribunalul Gorj — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. Consideră că este dreptul legiuitorului ca în situații justificate să limiteze exercitarea anumitor drepturi procesuale de către mandatarii neavocați ai părților. Precizează că textele de lege criticate se raportează și la drepturile pe care legea le conferă avocatului, ca persoană specializată în asistarea și reprezentarea părților. Limitarea stabilită de dispozițiile art. 83 alin. (2) din Codul de procedură civilă are în vedere tocmai relația foarte apropiată dintre reprezentantul cu studii juridice și persoana reprezentată, care face ca reprezentarea să se realizeze într-un mod calificat, dar și dezinteresat, bazat pe relația de familie.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, precizând că principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. De aceea, acest principiu nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite.

10. **Avocatul Poporului** consideră că prevederile art. 83 alin. (1) din Codul de procedură civilă sunt neconstituționale. În acest sens arată, în esență, că obligația reprezentării și asistării prin avocat pentru exercitarea dreptului de a pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului în fața primei instanțe, precum și în apel echivalează, pe de o parte, cu transformarea conținutului acestui drept fundamental într-o condiție de admisibilitate a exercitării unei căi de atac, iar, pe de altă parte, cu convertirea acestui drept într-o obligație, ceea ce afectează substanța dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la apărare. Invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și menționează Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014 a Curții Constituționale. În ce privește prevederile art. 83 alin. (2) din Codul de procedură civilă, apreciază că nu aduc atingere principiului egalității în drepturi a cetățenilor, întrucât se aplică tuturor persoanelor aflate în ipoteza normelor juridice, fără a institui privilegii sau discriminări pe considerente arbitrare.

11. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autoarei excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, potrivit dispozitivului încheierii de sesizare, prevederile art. 83 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă. Din motivarea scrisă a excepției, Curtea observă, însă, că autoarea acesteia critică prevederile art. 83 alin. (1) teza a doua și alin. (2) din Codul de procedură civilă, dispoziții asupra cărora curtea urmează a se pronunța prin prezenta decizie. Acestea au următoarea redactare:

— Art. 83 alin. (1) teza a doua și alin. (2): *Reprezentarea convențională a persoanelor fizice*

„(1) [În fața primei instanțe, precum și în apel, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar]. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.

(2) *În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept*”.

14. În opinia autoarei excepției, textele de lege criticate contravin prevederilor art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție care consacră principiul egalității în fața legii.

15. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă, în ce privește prevederile art. 83 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, că sunt criticate prin prisma faptului că ar fi încălcat principiul oralității, întrucât mandatarul care nu este avocat și nici rudă de gradul al doilea sau soț cu studii juridice al părții reprezentate se află în imposibilitatea de a lămuri aspectele ivite în ședințele de judecată, atât timp cât nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat.

16. Curtea reține că prevederile de lege menționate stabilesc că mandatarul care nu are calitatea de avocat nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor. Posibilitatea reprezentării convenționale a persoanelor fizice este prevăzută de dispozițiile art. 83 din Codul de procedură civilă, care stabilesc condițiile de exercitare a acestui mandat.

17. Prin Decizia nr. 77 din 23 februarie 2016, paragrafele 14—16, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 364 din 12 mai 2016, Curtea a observat că prevederile de lege criticate preiau soluția legislativă cuprinsă în art. 68 alin. 4 și 5 din Codul de procedură civilă din 1865, în prezent abrogat, asupra cărora s-a mai pronunțat, prin numeroase decizii, în raport cu critici similare celor formulate în cauza de față, constatând că limitele și condițiile în care poate fi exercitat

mandatul de reprezentare, inclusiv posibilitatea mandatarului de a pune sau nu concluzii în instanță în numele părții, reprezintă opțiuni ale legiuitorului, care, potrivit dispozițiilor art. 126 alin. (2) din Constituție, stabilește regulile privind procedura de judecată. Curtea a constatat, totodată, că restricția mandatarului care nu are calitatea de avocat de a pune concluzii orale în instanță nu constituie o împiedicare a accesului liber la justiție, întrucât partea însăși poate participa la dezbateri și poate pune concluzii înaintea instanței de judecată, iar mandatarul are posibilitatea să formuleze cereri, să ridice excepții, să propună probe în tot cursul procesului, precum și să depună concluzii scrise (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 332 din 10 aprilie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 13 iunie 2012, Decizia nr. 191 din 6 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 340 din 18 mai 2012, Decizia nr. 412 din 26 martie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 274 din 28 aprilie 2009, Decizia nr. 749 din 13 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 715 din 23 octombrie 2007, sau Decizia nr. 726 din 24 octombrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 979 din 7 decembrie 2006).

18. În ce privește dispozițiile art. 83 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură civilă, cele statuate de Curtea Constituțională prin deciziile menționate își mențin valabilitatea și în cauza de față.

19. Referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 83 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea observă că autorul acesteia susține că textul de lege criticat creează o discriminare în funcție de gradele de rudenie între persoanele cu studii juridice care primesc mandat de reprezentare, în sensul că doar soțul sau rudele până la gradul al doilea pot pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, spre deosebire de rudele din următoarele grade care au, de asemenea, studii juridice.

20. Prin Decizia nr. 111 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 373 din 16 mai 2016, paragraful 18, Curtea a examinat prevederile art. 83 alin. (2) din Codul de procedură civilă prin prisma pretensei nesocotiri a principiului constituțional al egalității, constatând că atât condițiile de exercitare a mandatului de reprezentare în instanță dat unei persoane care nu are calitatea de avocat, cât și limitele în care acesta poate fi exercitat, inclusiv posibilitatea mandatarului de a pune sau nu concluzii în instanță în numele părții, reprezintă opțiuni ale legiuitorului, care, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, stabilește regulile privind procedura de judecată (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 414 din 3 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 576 din 1 august 2014, paragrafele 18 și 19).

21. Prin oferirea posibilității mandatarului care nu este avocat, dar are studii juridice și, în același timp, este și soț sau rudă până la gradul al doilea inclusiv cu partea pe care o reprezintă de a pune concluzii personal, iar nu prin intermediul unui avocat, legiuitorul a stabilit o derogare de la regula instituită prin art. 83 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Curtea a constatat că această prevedere a fost edictată în considerarea unor situații deosebite și nu este de natură a încălca principiul egalității în fața legii, ci reprezintă o opțiune a legiuitorului, care se încadrează în marja sa de apreciere în configurarea procedurii de judecată, justificată în mod obiectiv și rezonabil de caracterul proxim al gradului de rudenie sau de calitatea de soț a mandatarului (Decizia nr. 111 din 3 martie 2016, paragraful 21).

22. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale (Decizia Plenului nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial a României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994), nu este contrară principiului egalității instituirea unor reguli speciale, atât timp cât ele asigură egalitatea juridică a

cetățenilor în utilizarea lor. Principiul egalității în fața legii presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite și, de aceea, el nu exclude, ci, dimpotrivă, presupune soluții diferite pentru situații diferite.

23. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Cornelia Lupu, în calitate de mandatar al părâtei apelante Ioana Horcea, în Dosarul nr. 16.163/318/2014* al Tribunalului Gorj — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 83 alin. (1) teza a doua și alin.(2) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Gorj — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 mai 2017.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN

privind modificarea anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 966/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind atestarea de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a persoanelor fizice și juridice care își manifestă intenția de a efectua studii privind calitatea solului, altele decât cele prevăzute la art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 38/2002 privind întocmirea și finanțarea studiilor pedologice și agrochimice și finanțarea Sistemului național de monitorizare sol-teren pentru agricultură, precum și sol-vegetație forestieră pentru silvicultură

Văzând Referatul de aprobare al Direcției îmbunătățiri funciare și fond funciar nr. 289.017 din 12.07.2017, în temeiul prevederilor art. II din Legea nr. 243/2011 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 38/2002 privind întocmirea și finanțarea studiilor pedologice și agrochimice și finanțarea Sistemului național de monitorizare sol-teren pentru agricultură, precum și sol-vegetație forestieră pentru silvicultură și al art. 9 alin. (5) din Hotărârea Guvernului nr. 30/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și pentru modificarea art. 6 alin. (6) din Hotărârea Guvernului nr. 1.186/2014 privind organizarea și funcționarea Autorității pentru Administrarea Sistemului Național Antigrindină și de Creștere a Precipitațiilor, cu modificările ulterioare,

ministrul agriculturii și dezvoltării rurale emite prezentul ordin.

Art. I. — Anexa la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 966/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind atestarea de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării

Rurale a persoanelor fizice și juridice care își manifestă intenția de a efectua studii privind calitatea solului, altele decât cele prevăzute la art. 3 din Ordonanța de urgență a Guvernului

nr. 38/2002 privind întocmirea și finanțarea studiilor pedologice și agrochimice și finanțarea Sistemului național de monitorizare sol-teren pentru agricultură, precum și sol-vegetație forestieră pentru silvicultură, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 903 din 10 noiembrie 2016, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatul (1), litera b) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) studii agrochimice;”.

2. La articolul 10, alineatul (3) se abrogă.

3. La articolul 11, litera c) se abrogă.

4. La articolul 12, litera c) se abrogă.

5. La articolul 14, litera j) se modifică și va avea următorul cuprins:

„j) dovada plății tarifului de atestare prevăzut la art. 31 alin. (1)”.

6. Articolul 15 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 15. — (1) Cererea-tip și documentația se înregistrează la secretariatul direcției de specialitate din cadrul MADR care coordonează comisia de către persoana fizică/reprezentantul legal al persoanei fizice/juridice sau prin împuternicit.

(2) Comisia analizează cererea-tip și verifică documentația depusă.

(3) În situația în care cererea-tip și documentația sunt complete, comisia dispune examinarea specialiștilor împuterniciți de persoana fizică/juridică în acest sens, precum și transmiterea dosarului depus de către persoana fizică/juridică care solicită atestarea către direcția pentru agricultură județeană din județul unde se află laboratorul persoanei fizice/juridice care solicită atestarea în vederea verificării bazei tehnico-materiale înscrisă în formularul depus la dosar.

(4) Verificarea bazei tehnico-materiale înscrisă în formularul depus la dosar se face de către o echipă mixtă formată din specialiști desemnați de care directorul direcției pentru agricultură județeană și specialiști desemnați de către directorul oficiului de studii pedologice și agrochimice din județul unde se află laboratorul persoanei fizice/juridice care solicită atestarea.

(5) Memoriul tehnic de constatare se transmite la comisie în termen de 10 zile de la data efectuării verificării bazei tehnico-materiale înscrise în formularul depus la dosar.

(6) În situația în care cererea-tip și documentația nu sunt complete, comisia dispune revizuirea/completarea acestora și comunică, în scris, prin secretariatul acesteia, persoanei fizice/juridice care sunt datele și informațiile necesare pentru completarea documentației.

(7) Specialiștii care verifică baza tehnico-materială înscrisă în formularul depus la dosar întocmesc un memoriu tehnic de constatare și răspund de exactitatea datelor și informațiilor înscrise în acesta.”

7. Articolul 18 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 18. — Data pentru examinarea specialistului desemnat de persoana fizică/juridică se comunică celor interesați de către secretariatul comisiei”.

8. Articolul 19 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 19. — În cadrul examinării, specialistul desemnat al persoanei fizice/juridice solicitante prezintă pentru consultare membrilor comisiei originalele documentelor tehnice anexate la cererea-tip”.

9. La articolul 27, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Direcția de specialitate din cadrul MADR care are atribuții în domeniu nominalizează oficiul de studii pedologice și agrochimice județean din cadrul căruia sunt numiți 2 specialiști pentru constatarea și verificarea realizării de lucrări fără respectarea metodologiilor, reglementărilor și normelor tehnice în vigoare de către persoanele fizice/juridice atestate pentru efectuarea de studii privind calitatea solului.”

10. Articolul 31 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 31. — (1) Tariful de atestare este de 1.000 lei, care se plătește la data depunerii documentației de către solicitant și nu se returnează.

(2) Persoana fizică/juridică care solicită atestarea plătește tariful, în numerar, la casieria Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale sau prin ordin de plată, în contul deschis pentru această activitate pe numele MADR la Trezoreria operativă a municipiului București, cod fiscal 4221187, cod IBAN RO95TREZ7005032XXX000305, simbol 50.32 «Disponibil din sume colectate pentru bugetul de stat», sumele astfel colectate urmând a fi virate în conturile corespunzătoare de venituri ale bugetului de stat.

(3) Neplata tarifului prevăzute la alin. (1) atrage respingerea dosarului.

(4) Editarea certificatelor de atestare se suportă din prevederile bugetare aprobate Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

(5) Tarifele se indexează anual în funcție de indicii de inflație”.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii și dezvoltării rurale,

Petre Daea

București, 27 iulie 2017.

Nr. 262.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 39

din 29 mai 2017

Dosar nr. 4.153/1/2016

Iulia Cristina Tarcea	— președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului
Lavinia Curelea	— președintele delegat al Secției I civile
Eugenia Voicheci	— președintele Secției a II-a civile
Eugenia Marin	— președintele Secției de contencios administrativ și fiscal — judecător substituent
Elena Floarea	— judecător la Secția I civilă
Lavinia Dascălu	— judecător la Secția I civilă
Andreia Liana Constanda	— judecător la Secția I civilă
Bianca Elena Țândărescu	— judecător la Secția I civilă
Cristina Petronela Văleanu	— judecător la Secția I civilă
Valentina Vrabie	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Zaharia	— judecător la Secția a II-a civilă
Nela Petrișor	— judecător la Secția a II-a civilă
Rodica Dorin	— judecător la Secția a II-a civilă
Mărioara Isailă	— judecător la Secția a II-a civilă
Decebal Constantin Vlad	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Liliana Vișan	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Cristian Daniel Oana	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Luiza Maria Păun	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Adriana Elena Gherasim	— judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 4.153/1/2016 este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea

administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția I civilă cu privire la dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „modul de interpretare și de aplicare a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind dreptul salariaților din instituțiile publice la acordarea de tichete de vacanță, raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, modificată prin Legea nr. 283/2011, respectiv prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 — conform cărora în bugetele instituțiilor locale și centrale pe anii 2012, 2013, 2014 nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete/vouchere de vacanță personalului din cadrul acestora — în speță, să se stabilească dacă, pentru anii anterior referiți, dreptul este efectiv înlăturat sau doar suspendat la nivelul fiecărui an în parte, prin nealocarea sumelor aferente acordării efective a acestui drept”.

După prezentarea referatului cauzei de către magistratul-asistent, constatând că nu sunt chestiuni prealabile de discutat sau excepții de invocat, președintele completului, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, a constat următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Prin Încheierea de ședință de la 9 noiembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.899/110/2015*, Curtea de Apel Bacău — Secția I civilă a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile prin care să dezlege următoarea chestiune de drept: „modul de interpretare și de aplicare a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind dreptul salariaților din instituțiile publice la acordarea de tichete de vacanță, raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, modificată prin Legea nr. 283/2011, respectiv la art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 și art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 conform cărora în bugetele instituțiilor locale și centrale pe anii 2012, 2013, 2014 nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete/vouchere de vacanță personalului din cadrul acestora, în speță, să se stabilească dacă, pentru anii anterior referiți, dreptul este efectiv înlăturat sau doar suspendat la nivelul fiecărui an în parte, prin nealocarea sumelor aferente acordării efective a acestui drept”.

2. Cererea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 29 decembrie 2016 cu nr. 4.153/1/2016.

II. Temeiul juridic al sesizării

3. Articolul 519 din Codul de procedură civilă stipulează următoarele:

„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

III. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

4. Dispozițiile normative a căror interpretare s-a solicitat pe calea prezentei sesizări sunt:

4.1. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 privind acordarea voucherelor de vacanță, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 94/2014, cu modificările ulterioare, denumită în continuare Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009

Art. 1 alin. (2): „Instituțiile publice definite conform Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și instituțiile publice locale definite conform Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și subordonare, inclusiv cele care se finanțează integral din venituri proprii, regiile autonome, societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la care statul este acționar unic sau acționar majoritar, societățile și companiile naționale care încadrează personal prin încheierea unui contract individual de muncă acordă, în condițiile legii, vouchere de vacanță.”

4.2. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 283/2011, cu modificările ulterioare, denumită în continuare Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010

Art. II. — Pentru anul 2012 se aprobă instituirea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, după cum urmează: (...)

Art. 15 alin. (2): „În bugetele pe anul 2012 ale instituțiilor publice centrale și locale, astfel cum sunt definite prin Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii, înființate pe lângă instituțiile publice, nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete-cadou și tichete de vacanță personalului din cadrul acestora.”

4.3. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 privind stabilirea salariilor personalului din sectorul bugetar în anul 2013, prorogarea unor termene din acte normative, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, aprobată prin Legea nr. 36/2014, cu modificările ulterioare, denumită în continuare Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012

Art. 9: „Prevederile art. 15 (...) ale art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 283/2011, se aplică în mod corespunzător și în anul 2013.”

4.4. Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 privind reglementarea unor măsuri bugetare, aprobată cu**modificări și completări prin Legea nr. 168/2014, cu modificările ulterioare, denumită în continuare Ordonanța Guvernului nr. 29/2013**

Art. 5 alin. (2): „În bugetele pe anul 2014 ale instituțiilor și autorităților publice centrale și locale, astfel cum sunt definite prin Legea nr. 500/2002, cu modificările și completările ulterioare, și prin Legea nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile finanțate integral din venituri proprii, înființate pe lângă instituțiile publice, nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete-cadou și tichete de vacanță personalului din cadrul acestora.”

IV. Expunerea succintă a procesului

5. Prin Cererea înregistrată pe rolul Tribunalului Bacău cu nr. 2.899/110/2015, Sindicatul A, în numele membrilor săi de sindicat, a solicitat obligarea pârâtei B să acorde fiecăruia dintre reclamanți o despăgubire echivalentă cu contravaloarea tichetelor/voucherelor de vacanță aferente perioadei 2012—2014 în sumă de șase salarii de bază minime brute pe țară garantate în plată/an, în cuantumul prevăzut pentru fiecare an dedus judecății, astfel cum a fost stabilit prin actele normative speciale, cu cheltuieli de judecată.

6. În motivarea acțiunii s-a arătat că reclamanții sunt angajați contractuali, pârâta fiind ordonator de credite, iar dreptul la tichetele de vacanță a fost recunoscut prin art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, aceste dispoziții legale creând în sarcina instituției pârâte obligația acordării acestor drepturi, existând o diferență clară între angajatorii din sectorul privat care „pot acorda” aceste vouchere și instituțiile din sectorul bugetar și celelalte categorii de instituții, limitativ prevăzute de art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, care au obligația de a acorda aceste drepturi, cu atât mai mult cu cât niciun act normativ nu a abrogat sau amânat aplicarea actului normativ anterior menționat, iar lipsa alocării fondurilor necesare plății acestor drepturi nu poate constitui o apărare, pârâta având obligația de a efectua demersurile pentru obținerea sumelor necesare.

7. Pârâta a formulat întâmpinare prin care a solicitat respingerea acțiunii ca nefondată, arătând că, potrivit art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, pentru unitățile din domeniul bugetar, voucherele de vacanță se acordă în limita sumelor prevăzute distinct cu această destinație în bugetele de venituri și cheltuieli aprobate, potrivit legii fiecărui ordonator de credite.

8. Prin Încheierea din 4 noiembrie 2015 s-a dispus declinarea cauzei în favoarea Secției I civile a Tribunalului Bacău, iar, prin Sentința civilă nr. 57/2016 din 20 ianuarie 2016, Tribunalul Bacău a respins ca nefondată acțiunea, având în vedere opțiunea legiuitorului de a nu acorda tichete/vouchere de vacanță pentru perioada 2012—2014, precum și jurisprudența Curții Constituționale potrivit căreia statul are deplină legitimitate în a acorda suplimente, sporuri, premii, adaosuri la salariul de bază pentru personalul plătit din fondurile publice în funcție de veniturile bugetare pe care le realizează.

9. Împotriva hotărârii a formulat apel reclamantul, criticând, în esență, faptul că, prin hotărârea dată, s-a ignorat finalitatea dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009, transformând un drept instituit prin norme legale invocate în susținerea acțiunii într-un drept iluzoriu.

10. În cadrul soluționării apelului, reclamantul a solicitat suspendarea cauzei, în temeiul art. 519 și art. 520 din Codul de procedură civilă, și sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept pentru stabilirea modului de interpretare a art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 referitoare la acordarea de tichete de vacanță, raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, aprobată cu

modificări și completări prin Legea nr. 283/2011, respectiv Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, raportat la art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013, conform căruia în bugetele de stat pe anii 2012, 2013, 2014 ale instituțiilor centrale și locale nu se prevăd sume pentru acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță personalului din cadrul acestora, respectiv să se stabilească dacă pentru anii anterior referiți dreptul este efectiv înlăturat sau este suspendat la nivelul fiecărui an în parte prin nealocarea sumelor necesare acordării efective.

V. Motivele reținute de titularul sesizării care susțin admisibilitatea procedurii

11. Curtea de Apel Bacău — Secția I civilă, în conformitate cu prevederile art. 519 din Codul de procedură civilă, a constatat admisibilitatea sesizării, motivat de faptul că:

— de lămurirea modului de interpretare a aplicării art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, reiterate ulterior și pentru anul 2013 (prin art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012), pentru anul 2014 [prin art. 9 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu completări prin Legea nr. 28/2014, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013*], respectiv raportat la art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013, depinde soluționarea pe fond a cauzei, întrucât este supusă examinării problema suspendării sau a înlăturării efective a dreptului la tichete/vouchere de vacanță pe perioada revendicată (2012, 2013, 2014);

— problema de drept este nouă, Înalta Curte de Casație și Justiție nestatuând asupra problemei de drept generate de interpretarea textelor normative anterior referite, nici prin sesizări anterior formulate în temeiul art. 519 și art. 520 din Codul de procedură civilă și nici prin promovarea unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată

12. Față de prevederile legale incidente în speță, dreptul reclamantilor reprezentați de sindicat vizează acordarea unei despăgubiri echivalente cu contravaloarea tichetelor de vacanță pentru anii 2012, 2013, 2014, drept prevăzut prin dispozițiile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009.

13. Prin modul de redactare a textelor anterior referite, prin precizarea anului pentru care nu se acordă dreptul, coroborat cu aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009, s-a apreciat că efectul acestor dispoziții legale vizează exercițiul dreptului la acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță, în sensul suspendării acestuia pe perioada anilor 2012, 2013, 2014, și nu existența însăși a acestui drept, reiterată prin Legea nr. 94/2014 de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009, prin care dreptul dedus judecătii a fost instituit.

14. În opinia instanței de sesizare, din interpretarea normelor legale enunțate rezultă că voința legiuitorului a fost nu aceea de eliminare a beneficiului acordat categoriei salariaților bugetari în cauză la acordarea de tichete/vouchere de vacanță, ci doar de suspendare a acestui drept, pentru anii menționați în textele normative, atât timp cât prin actele normative succesive Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009 nu s-a prevăzut expres abrogarea lui.

15. S-a reținut în cauză și aspectul dezvoltat de Curtea Constituțională a României în argumentarea Deciziei nr. 42 din 22 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210 din 25 martie 2014, prin care s-a constatat că art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 și ordonanța în ansamblul său sunt constituționale, potrivit căruia „deși autoritățile au dreptul de a dispune cu privire la acordarea

drepturilor bănești pretinse de autorii excepției de neconstituționalitate, restrângerea ori suspendarea acestor drepturi și în viitor, în condițiile în care textele de lege care le prevăd nu au fost abrogate, ar putea justifica întrebarea dacă aceste drepturi mai există și dacă nu cumva textele de lege care le prevăd au fost în fapt lipsite de eficiență, așa încât speranța titularilor acestor drepturi, deși are un suport legal, este în realitate lipsită de conținut. Astfel, deși formal limitată în timp, respectiv vizând durata unui an calendaristic, măsura de suspendare repetată a acestor drepturi, pentru mai mulți ani la rând, ar putea afecta caracterul previzibil al normelor legale, creând incertitudine cu privire la existența acestor drepturi”.

16. În speță, s-a reținut că măsura de suspendare a dreptului la tichetele/voucherele de vacanță a fost menținută și pentru anul 2014, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013, suspendare ce nu poate fi menținută ulterior, câtă vreme dreptul revendicat a fost confirmat și prin Legea nr. 94/2014 de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009, care l-a instituit.

17. Menținerea acestei măsuri de suspendare *sine die* echivalează în fapt cu suprimarea dreptului, fiind afectată însăși existența acestuia, contrar considerentelor deciziei Curții Constituționale anterior menționate, respectiv Deciziei nr. LXXVII (77) din 5 noiembrie 2007 pronunțate în Dosarul nr. 43/2007, publicată în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 553 din 22 iulie 2008, a Înaltei Curți de Casație și Justiție (pentru identitate de argumentare), decizie conform căreia „succesiunea în timp a actelor normative impune a se reține că dreptul se cuvine de la data instituirii lui, producând efecte de la această dată, suspendarea exercițiului acestui drept neputând fi echivalentă cu însăși înlăturarea lui, cât timp, prin nicio dispoziție legală, nu i-a fost înlăturată existența, iar, pe de altă parte, nu s-a constatat neconstituționalitatea textului normativ ce îl prevedea”

VII. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

18. În cererea de sesizare depusă în apel, reclamantul a opinat în sensul că dispozițiile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 creează în sarcina instituțiilor publice obligația de a acorda tichete/vouchere de vacanță, textul normativ fiind clar și neechivoc, nelăsând loc unei interpretări contrare.

18.1. În contextul arătat, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 (art. 15), prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 [art. 15 alin. (2)] și prin Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 [art. 5 alin. (2)], din modul de formulare a acestora rezultă că legiuitorul a avut în intenție doar suspendarea dreptului la tichetele/voucherele de vacanță la nivelul fiecărui an în parte, prin nealocarea, în bugetele centrale și locale ale instituțiilor publice, a sumelor necesare, și nicidecum înlăturarea totală a acestui drept.

18.2. În argumentarea acestui punct de vedere s-a invocat și Legea nr. 94/2014 de aprobare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009.

19. Intimatul, prin apărător, a apreciat în sensul că dispozițiile normative sunt clare, nesuscitând divergențe pentru anii 2012, 2013, 2014, prevăzându-se expres nealocarea în bugetele aferente unităților bugetare centrale și locale a sumelor destinate acoperirii contravalorii tichetelor/voucherelor de vacanță, astfel că există un impediment legal în acordarea acestui drept.

VIII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

20. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a arătat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu se verifică practică judiciară în problema de drept care formează obiectul sesizării Curții de Apel Bacău.

21. *Curtea de Apel Bacău* nu a identificat hotărâri judecătorești pronunțate cu privire la această chestiune de drept și nu a exprimat niciun punct de vedere în sensul celor solicitate de Înalta Curte de Casație și Justiție.

22. *Curtea de Apel Ploiești* — instanțele din raza sa teritorială au avut opinii divergente în sensul că Tribunalul Dâmbovița și Tribunalul Buzău au apreciat că dreptul este efectiv înlăturat, în timp ce Tribunalul Prahova a considerat că dreptul este doar suspendat.¹

23.1. *Curtea de Apel Timișoara* — în aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, respectiv prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, art. 5 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 29/2013, jurisprudența unitară curții și a instanțelor arondate acesteia este în sensul respingerii acțiunilor întemeiate pe aceste prevederi, fără a se analiza dacă dreptul este efectiv înlăturat sau doar suspendat la nivelul fiecărui an în parte, prin nealocarea sumelor aferente acordării efective a acestui drept.

23.2. Instanțele au apreciat că tichetele de vacanță reprezintă o vocație ce se poate realiza doar în condițiile în care angajatorul are prevăzute în buget sume cu această destinație sau acordarea acestora a fost negociată prin contractele de muncă.²

24. *Curtea de Apel Iași*, Secția litigiilor de muncă și asigurări sociale — prin Decizia nr. 239/2016 din 1 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 897/89/2015 s-a apreciat că dreptul la vouchere se poate realiza doar în condițiile prevederii în bugetul de stat a unor sume cu această destinație și se acordă doar personalului încadrat cu contract individual de muncă.

25. La nivelul Secției I civile a *Curții de Apel Alba Iulia* a Tribunalului Sibiu — Secția I civilă și a Tribunalului Alba — Secția I civilă, opinia este în sensul că dreptul este înlăturat prin nealocarea în bugetul anual a sumelor necesare finanțării acestor tichete.³

26.1. *Curtea de Apel Craiova*, Secția contencios administrativ și fiscal — art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 reglementează modalitatea de acordare a primei de vacanță, cu trimitere la definirea anumitor categorii de instituții publice, numai sub forma voucherelor de vacanță, însă, pentru aceste instituții publice, actele normative ulterioare interzic prevederea sumelor necesare acordării tichetelor-cadou și a tichetelor de vacanță, personalului din cadrul acestora (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru anul 2012, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 pentru anul 2013 și Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 pentru anul 2014).

26.2. Operând o interdicție de includere a sumelor necesare în bugetul instituțiilor publice (existând o trimitere către Legea nr. 500/2002 și Legea nr. 273/2006), se produce o înlăturare a beneficiului la acordarea tichetelor de vacanță, și nu de suspendare a plății acesteia; aceasta în condițiile în care bugetele instituțiilor publice pentru anii 2012, 2013, 2014 sunt finalizate, iar, în lipsa unor norme exprese, în materie bugetară, neputându-se reveni asupra unui cont bugetar finalizat.

26.3. Ca atare, în lipsa unor norme exprese, nu poate fi apreciată interdicția de includere a sumelor, în buget, ca o suspendare a acordării, la nivelul fiecărui an în parte, ci operează o înlăturare a beneficiului acordării dreptului, pentru perioada 2012—2014, conform normelor mai sus menționate.⁴

26.4. La nivelul aceleiași curți de apel s-a reținut și că „actul normativ de acordare a voucherelor/tichetelor de vacanță nu este încă aplicabil, dreptul fiind suspendat (Decizia nr. 88 de la 12 ianuarie 2017 a Secției I civile), iar prin sentințele nr. 4.041/2015 de la 24 septembrie 2015, pronunțată de Tribunalul Mehedinți — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 5.787/101/2015, nr. 4.203 din 27 octombrie 2015, pronunțată de aceeași instanță în Dosarul nr. 641/90/2015, nr. 1.324 din 23 iunie 2016, pronunțată de Tribunalul Gorj — Secția conflicte de muncă și asigurări sociale în Dosarul nr. 1.251/95/2016, nr. 577/2016 de la 11 octombrie 2016, pronunțată de Tribunalul Olt — Secția civilă în Dosarul nr. 1.142/104/2016, s-a apreciat că acordarea tichetelor de vacanță nu reprezintă o obligație legală pentru angajator sau un drept câștigat pentru angajați, ci doar o facultate a angajatorului și se poate face în limita prevederilor bugetului de stat sau, după caz, ale bugetelor locale pentru unitățile din sectorul bugetar, respectiv în limita bugetelor de venituri și cheltuieli aprobate pentru celelalte categorii de angajatori.

26.5. Opinia unanimă a judecătorilor de la Secția conflicte de muncă și asigurări sociale din cadrul Tribunalului Dolj este în sensul că dispozițiile respective doar au suspendat la nivelul fiecărui an în parte plata tichetelor de vacanță, prin nealocarea sumelor necesare acordării efective a acestui drept, nefiind înlăturat dreptul salariaților la acordarea tichetelor de vacanță [Sentința nr. 812 din 16 martie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 12.607/63/2015, în care solicitarea reclamanților a fost respinsă doar pentru considerentul că nu au fost alocate sume cu această destinație, nefiind îndeplinite condițiile art. 1 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009].

27.1. În practica *Curții de Apel Galați* s-a apreciat că dreptul salariaților din instituțiile publice la acordarea de tichete de vacanță este înlăturat, dispozițiile legale prevăzând în mod expres că nu se acordă.⁵

¹ Sentința civilă nr. 2.734 din 14.10.2014, pronunțată de Tribunalul Prahova în Dosarul nr. 1.112/105/2015, Sentința civilă nr. 3.215 din 25.11.2015, pronunțată de Tribunalul Prahova în Dosarul nr. 778/62/2015, Sentința civilă nr. 874/23.03.2016, pronunțată de Tribunalul Prahova în Dosarul nr. 5.525/105/2015, Sentința civilă nr. 1.029/07.04.2016, pronunțată de Tribunalul Prahova în Dosarul nr. 6.485/105/2015, Sentința civilă nr. 1.213/25.04.2016, pronunțată de Tribunalul Prahova în Dosarul nr. 3.837/105/2015, Sentința civilă nr. 1.936/17.06.2016, pronunțată de Tribunalul Prahova în Dosarul nr. 4.936/105/2015, Sentința civilă nr. 2.652/23.09.2016, pronunțată de Tribunalul Prahova în Dosarul nr. 3.731/90/2015, Sentința civilă nr. 734/7.09.2016, pronunțată de Tribunalul Buzău în Dosarul nr. 1.410/114/2016, Sentința civilă nr. 929/17.10.2016, pronunțată de Tribunalul Buzău în Dosarul nr. 1.490/90/2016.

² Sentința civilă nr. 2.481/20.09.2016, pronunțată de Tribunalul Arad în Dosarul nr. 3.156/108/2016*, definitivă prin Decizia civilă nr. 1.585/12.12.2016, pronunțată de Curtea de Apel Timișoara în Dosarul nr. 3.156/108/2016*, Sentința civilă nr. 2.413/15.09.2016, pronunțată de Tribunalul Arad în Dosarul nr. 2.097/108/2016*, definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 5.339/12.12.2016, pronunțată de Tribunalul Arad în Dosarul nr. 2.083/95/2016, definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 421/15.04.2016, pronunțată de Tribunalul Caraș-Severin în Dosarul nr. 30/115/2016, definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 80/26.01.2015, pronunțată de Tribunalul Caraș-Severin în Dosarul nr. 5.881/101/2015, definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 1.851/9.10.2015, pronunțată de Tribunalul Caraș-Severin în Dosarul nr. 1.339/115/2015, definitivă prin neapelare.

³ Decizia civilă nr. 1.256/2016 pronunțată de Curtea de Apel Alba Iulia în Dosarul nr. 1.476/107/2015. Sentința civilă nr. 776/2016, pronunțată de Tribunalul Alba în Dosarul nr. 11.755/63/2015, Sentința civilă nr. 1.500/2015, pronunțată de Tribunalul Alba în Dosarul nr. 1.825/107/2015, și Sentința civilă nr. 152/2016, pronunțată de Tribunalul Sibiu în Dosarul nr. 2.138/90/2015.

⁴ Decizia nr. 2.825/2016 pronunțată în Dosarul nr. 8.023/95/2015, și Decizia nr. 3.130/2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.956/109/2016 ale Curții de Apel Craiova — Secția contencios administrativ și fiscal.

⁵ Decizia civilă nr. 1.392 din 10.11.2016, pronunțată de Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 1.641/91/2015, Decizia civilă nr. 1.284 din 27.10.2016, pronunțată de Curtea de Apel Galați Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 2.785/113/2015, Decizia civilă nr. 639 din 10.05.2016 pronunțată de Curtea de Apel Galați — Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 2.227/113/2015.

27.2. Opinia judecătorilor tribunalelor Vrancea și Brăila este în sensul că dreptul la tichetele/voucherele de vacanță este doar suspendat, și nu efectiv înlăturat.⁶

28.1. La nivelul Secției I civile a *Curții de Apel Oradea* și a Tribunalului Satu Mare nu au fost identificate hotărâri judecătorești prin care instanțele să stabilească în concret dacă dreptul este efectiv înlăturat sau doar suspendat la nivelul fiecărui an în parte.

28.2. Potrivit jurisprudenței identificate, în astfel de cauze instanțele au respins acțiunile reclamantilor, reținând că acordarea voucherelor (tichetelor) de vacanță nu constituie o obligație legală pentru angajatorul instituție publică, iar actul normativ nu instituie un drept al angajatului, ci doar o vocație la o măsură specială, în anumite condiții: să aibă încheiat un contract individual de muncă și să fie alocate sumele necesare, cu această destinație, în bugetul de stat aferent fiecărui an. Aceasta duce la concluzia că pentru anul în care nu au fost alocate sume de bani în acest sens, dreptul este înlăturat, și nu doar suspendat.

28.3. La nivelul Secției I civile a Tribunalului Bihor s-a apreciat că dreptul este suspendat la nivelul fiecărui an în parte, prin nealocarea sumelor aferente acordării efective a acestui drept, sumele cu destinația de vouchere de vacanță nefiind prevăzute distinct cu această destinație în bugetele de venituri și cheltuieli aprobate, potrivit legii, fiecărui ordonator de credite.⁷

29. *Curtea de Apel Pitești* — practica judiciară a fost unitară în sensul respingerii cererilor salariaților din instituțiile publice de acordare de tichete de vacanță.⁸

30. *Curtea de Apel Târgu Mureș*⁹ — la nivelul acestei instanțe s-a apreciat că instituțiile publice pot acorda prime de vacanță sub forma voucherelor numai în condițiile legii, or, în lipsa alocării de fonduri cu această destinație, acțiunile având acest obiect au fost respinse ca neîntemeiate.

31. Practica judiciară relevantă la nivelul secției contencios administrativ și fiscal a *Curții de Apel Brașov* este în sensul că acțiunile cu acest obiect au fost respinse.¹⁰

31.1. Opinia judecătorilor din cadrul Tribunalului Covasna este în sensul că dreptul la tichetele de vacanță prevăzut de

lege este efectiv înlăturat, iar, la nivelul Tribunalului Brașov, s-a reținut că dreptul la tichete de vacanță este condiționat de existența alocărilor bugetare.

32.1. *Curtea de Apel București*¹¹ — opinia judecătorilor Secției a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a Tribunalului București este că, pentru anii anterior menționați, dreptul este efectiv înlăturat, iar, la nivelul Secției civile din cadrul Tribunalului Giurgiu, punctul de vedere al judecătorilor este unitar, în sensul că din interpretarea dispozițiilor legale rezultă că, până în prezent, nu s-au acordat aceste tichete și vouchere de vacanță, fiind chiar prevăzută această interdicție de acordare, respectiv menționându-se expres că nu se acordă, inclusiv pentru anul în curs. Este adevărat că această obligație era prevăzută în acte normative, dar la fel, legiuitorul, prin acte normative subsecvente celui în care se prevedea acordarea cuantumului/contravalorii tichetelor/voucherelor respective, a prevăzut expres că nu se acordă aceste valori, în cursul anilor 2012, 2013 și 2014.

32.2. Deși, în mod teoretic, lipsa acestor fonduri sau neprevăderea lor în bugete pentru acordarea drepturilor cerute de reclamant nu ar putea împiedica plata efectivă a acestor drepturi, neacordarea tichetelor/voucherelor a fost oprită prin acte normative de aplicabilitate generală, astfel că instituția publică nu poate fi în culpă în ce privește neacordarea lor.

32.3. Opinia judecătorilor Tribunalului Ialomița este în sensul de a suspenda la nivelul fiecărui an în parte, prin nealocarea sumelor aferente acordării efective a acestui drept, iar, la nivelul Secției conflicte de muncă, asigurări sociale și de contencios administrativ și fiscal din cadrul Tribunalului Teleorman, practica judiciară pe aspectele semnalate este în sensul că, în perioada 2012—2014, sumele cu destinația de vouchere de vacanță nu au fost prevăzute distinct cu această destinație în bugetele de venituri și cheltuieli aprobate, potrivit legii, fiecărui ordonator de credite parte în prezenta cauză, acest drept fiind înlăturat de legiuitor.

33.1. *Curtea de Apel Constanța* — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, cererile reclamantilor de acordare a tichetelor de vacanță au fost respinse pe motiv că, în

⁶ Sentința nr. 128/2016 de la 17.03.2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.506/91/2015, Sentința nr. 625/2015 de la 28.10.2015 pronunțată în Dosarul nr. 1.495/91/2015, și Sentința nr. 538/2016 de la 12.10.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.673/91/2016 ale Tribunalului Vrancea, Sentința nr. 218 din 14.03.2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.564/113/2015, Sentința nr. 811/FCA/2015 din 21.12.2015, pronunțată în Dosarul nr. 2.227/113/2015, Sentința nr. 261/2016 de la 31.05.2016, pronunțată în Dosarul nr. 2.844/113/2015, Sentința nr. 391/FCA din 8.09.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.183/113/2016, Sentința nr. 376/FCA de 8.09.2016, pronunțată în Dosarul nr. 907/113/2016, Sentința nr. 533/2016/FCA de la 6.10.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.205/113/2016 și Sentința nr. 456/FCA/2016 de la 22.09.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.011/113/2016 al Tribunalului Brăila.

⁷ Sentința civilă nr. 808/2015, pronunțată de Tribunalul Satu Mare în Dosarul nr. 959/83/2015; Decizia civilă nr. 244/2016, pronunțată de Curtea de Apel Oradea în Dosarul nr. 959/83/2015; Sentința civilă nr. 625/2015, pronunțată de Tribunalul Satu Mare în Dosarul nr. 748/83/2015; Decizia civilă nr. 1.095/2015, pronunțată de Curtea de Apel Oradea în Dosarul nr. 748/83/2015; Sentința civilă nr. 11/2016, pronunțată de Tribunalul Satu Mare în Dosarul nr. 2.809/83/2015; Decizia civilă nr. 467/2016, pronunțată de Curtea de Apel Oradea în Dosarul nr. 2.809/83/2015; Sentința civilă nr. 66/2016, pronunțată de Tribunalul Bihor în Dosarul nr. 1.407/84/2015, definitivă prin neapelare; Sentința civilă nr. 57/2016, pronunțată de Tribunalul Bihor în Dosarul nr. 1.946/84/2015.

⁸ Decizia nr. 2.633/2016 din 23.11.2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.733/90/2015, și Decizia nr. 1.081/2016 din 17.06.2016, pronunțată în Dosarul nr. 5.074/109/2015 ale Curții de Apel Pitești.

⁹ Sentința 1247 din 22.09.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.772/96/2015 rămasă definitivă prin respingerea apelului, Decizia nr. 28/A din 19.01.2017 a Curții de Apel Târgu Mureș și Sentința 112 din 02.02.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.451/96/2015 a Tribunalului Harghita rămasă definitivă prin neexercitarea căii de atac.

¹⁰ Decizia nr. 483/R/2016 de la 9.06.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.167/119/2015, și Decizia nr. 730/R/2016 de la 11.10.2016, pronunțată în Dosarul nr. 3.384/62/2015 ale Curții de Apel Brașov, Sentința civilă nr. 518 din 26.05.2016, pronunțată în Dosarul nr. 359/119/2016 și Sentința civilă nr. 161 din 25.02.2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.513/119/2015 ale Tribunalului Covasna, Sentința nr. 1.260/MAS/2015 de la 17 iunie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 784/62/2015 a Tribunalului Brașov.

¹¹ Decizia nr. 6.414 din data de 12 decembrie 2016, pronunțată de Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a Curții de Apel București, în Dosarul nr. 605/116/2016, Decizia civilă nr. 556 din data de 2 februarie 2017, pronunțată de Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a Curții de Apel București, în Dosarul nr. 406/90/2016, Decizia civilă nr. 3.790 din data de 5 iulie 2016, pronunțată de Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a Curții de Apel București, în Dosarul nr. 117/116/2016, Decizia civilă nr. 1.874 din data de 13 aprilie 2016, pronunțată de Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a Curții de Apel București, în Dosarul nr. 1.731/116/2015, Sentința civilă nr. 8.525 din data de 29 septembrie 2016, pronunțată de Secția a VIII-a conflicte de muncă și asigurări sociale a Tribunalului București, în Dosarul nr. 30.297/3/2016, Sentința civilă nr. 1.198 din data de 8 decembrie 2015 pronunțată de Secția civilă a Tribunalului Călărași, în Dosarul nr. 1.669/116/2015, Sentința civilă nr. 344/CAF din data de 28 septembrie 2016, pronunțată de Secția civilă a Tribunalului Giurgiu, în Dosarul nr. 352/122/2016, Sentința civilă nr. 430/LMAS/2016 din data de 24 noiembrie 2016, pronunțată de Secția civilă a Tribunalului Giurgiu, în Dosarul nr. 1.284/122/2016, Sentința nr. 1.171 din data de 17 septembrie 2015, pronunțată de Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și de contencios administrativ fiscal a Tribunalului Teleorman, în Dosarul nr. 809/87/2015, Sentința nr. 1.635 din data de 19 octombrie 2015, pronunțată de Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și contencios administrativ fiscal a Tribunalului Teleorman, în Dosarul nr. 812/87/2015, Sentința nr. 192 din data de 9 februarie 2016, pronunțată de Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și contencios administrativ fiscal a Tribunalului Teleorman, în Dosarul nr. 2.490/109/2015 și Sentința nr. 696 din data de 23 iunie 2013, pronunțată de Secția conflicte de muncă, asigurări sociale și contencios administrativ fiscal a Tribunalului Teleorman, în Dosarul nr. 1.001/87/2015.

bugetele aferente anilor în discuție, nu au fost prevăzute sume pentru acordarea acestor drepturi, fără a se face distincție cu privire la faptul că dreptul a fost înlăturat sau doar suspendat.¹²

33.2. Practica judiciară a Tribunalul Constanța a fost în sensul că dreptul privind acordarea de tichete/vouchere de vacanță personalului din cadrul instituțiilor publice pentru anii 2012, 2013 și 2014 este efectiv înlăturat, în raport cu prevederile art. 7 din Legea nr. 283/2011 pentru anul 2012, art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 pentru anul 2013 și art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 pentru anul 2014, opinia majoritară a magistraților este că dreptul efectiv este înlăturat.

34.1. La nivelul secțiilor civile și secțiilor de contencios administrativ și fiscal ale *Curții de Apel Suceava* și tribunalelor Suceava și Botoșani s-a identificat jurisprudență¹³ din care rezultă că cererile de chemare în judecată pentru acordarea sumelor reprezentând contravaloarea tichetelor/voucherelor de vacanță au fost respinse ca nefondate.

34.2. În opinia magistraților Secției I civile a Curții de Apel Suceava, dreptul la acordarea acestor sume de bani, astfel cum este reglementat prin dispozițiile art. 1 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, este condiționat de prevederea sumelor cu această destinație în bugetul de stat sau, după caz, în bugetele locale, pentru unitățile din sistemul bugetar și în bugetul de venituri și cheltuieli aprobat, potrivit legii, pentru celelalte categorii de angajatori.

34.3. Prin urmare, este vorba de un drept condițional, corelativ unei obligații condiționale, astfel cum este aceasta definită prin dispozițiile art. 1.399 din Codul civil.

34.4. Câtă vreme evenimentul viitor — prevederea în bugetul angajatorului a sumelor cu această destinație — nu s-a realizat, obligația (și, respectiv, dreptul corelativ) este desființată.

35.1. *Curtea de Apel Cluj*¹⁴ — există o practică unitară, în sensul respingerii ca nefondate a apelurilor declarate de salariații din instituțiile publice împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate în primă instanță de tribunalele din circumscripția Curții de Apel Cluj.

35.2. În toate aceste situații, sentințele pronunțate în primă instanță, prin care au fost respinse ca neîntemeiate acțiunile formulate de personalul din sistemul bugetar privind acordarea de tichete/vouchere de vacanță pentru anii 2012—2014, au fost menținute.

35.3. În ceea ce privește considerentele reținute în deciziile pronunțate în apel de către completele specializate în materia litigiilor de muncă din cadrul Curții de Apel Cluj, în unele hotărâri

s-a avut în vedere că dreptul salariaților nu a fost suspendat, pentru următoarele motive:

35.4. În perioada dedusă judecării, pentru anii 2012, 2013 și 2014, angajatorul reclamantilor nu avea, potrivit legii, obligația de a acorda tichete de vacanță, ceea ce concordă cu împrejurarea că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, în forma în vigoare în toată această perioadă, nu impune obligația de a acorda tichete de vacanță, ci doar o posibilitate, în condițiile legii și în limita sumelor incluse în buget cu această destinație.

35.5. În lipsa prevederii în buget a unor sume cu această destinație și în condițiile în care chiar legiuitorul a dispus, pentru sistemul bugetar, că salariații nu vor beneficia de prime de vacanță și că nu vor fi stabilite sume cu astfel de destinație în buget, ținând cont și de faptul că tichetul/voucherul de vacanță are aceeași natură și aceeași finalitate cu prima de vacanță în formă bănească, pe care de altfel a și înlocuit-o, începând cu modificările aduse prin Legea nr. 173/2015, în privința instituțiilor publice, Curtea a constatat că pretenția dedusă judecării este lipsită de temei legal.

35.6. Nealocarea fondurilor necesare plății acestor beneficii nu are semnificația propusă de reclamant, neputându-se reține o încălcare a normelor evocate.

35.7. În același sens, prin Decizia civilă nr. 2.099/A/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 339/112/2016, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 295/2016, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud, s-a reținut că aceste texte de lege nu indică spre o amânare a plății acestor vouchere/prime/tichete de vacanță cu un an, adică, așa cum au interpretat apelanții, să se contureze ideea de a se acorda aceste beneficii în anul următor celui pentru care ar fi în mod normal datorate.

35.8. Dimpotrivă, chiar succesiunea acestor acte normative — toate ordonanțe de urgență ce cuprind, în notele lor de fundamentare, justificarea urgenței adoptării acestora prin trimiterile pe care le fac la „arieratele bugetare înregistrate la nivelul unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale”, ca și la faptul că „neadoptarea acestor măsuri” și în continuare „ar genera un impact suplimentar asupra deficitului bugetului general consolidat (...), afectând în mod semnificativ sustenabilitatea finanțelor publice” — conturează intenția de a nu se acorda aceste drepturi în mod definitiv, iar nu printr-o suspendare anuală a acordării lor, în sensul de a se acorda cu întârziere de un an aceste beneficii.

35.9. În alte cauze în care apelul exercitat de salariați a fost apreciat, de asemenea, ca fiind nefondat, instanțele de apel au

¹² Decizie civilă nr. 667 CA din data de 26 septembrie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.700/88/2015, Decizia nr. 866/CA din data de 14.11.2016, pronunțată în Dosarul nr. 46.349/3/2015, și Decizia pronunțată în Dosarul nr. 3.297/118/2016, neredactată, ale Curții de Apel Constanța — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Sentința civilă nr. 1.849 din 20 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.881/118/2016*, Sentința civilă nr. 381 din data de 22.03.2016, pronunțată în Dosarul nr. 8.168/118/2015, Sentința civilă nr. 457 din data de 8.04.2016, pronunțată în Dosarul nr. 8.158/118/2015, Sentința civilă nr. 918 din 26 iulie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.878/118/2016, Sentința civilă nr. 420 din 4 aprilie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 8.161/118/2015, Sentința civilă nr. 429/CA din 6.04.2016, pronunțată în Dosarul nr. 8.167/118/2015, Sentința civilă nr. 683/CA din 26.05.2016, pronunțată în Dosarul nr. 46.349/3/2015 și Sentința civilă nr. 848 de la 16 iunie 2016, pronunțată în Dosarul nr. 1.872/118/2016 ale Tribunalului Constanța.

¹³ Sentința nr. 912 din 12.10.2016 pronunțată de Tribunalul Botoșani în Dosarul nr. 1.425/40/2016, definitivă prin Decizia nr. 29 din 17 ianuarie 2017 a Curții de Apel Suceava, Sentința nr. 1.063 din 4.12.2015, pronunțată de Tribunalul Botoșani în Dosarul nr. 1.888/40/2015, definitivă prin Decizia nr. 710 din 14 iunie 2016 a Curții de Apel Suceava, Sentința nr. 580 din 18.10.2016, pronunțată de Tribunalul Botoșani în Dosarul nr. 1.426/40/2016, definitivă prin Decizia nr. 170 din 30.01.2017 a Curții de Apel Suceava, Sentința nr. 943 din 23.09.2015, pronunțată de Tribunalul Botoșani în Dosarul nr. 975/40/2015, Sentința nr. 599 din 19.10.2016, pronunțată de Tribunalul Botoșani în Dosarul nr. 1.692/40/2016, Sentința nr. 1.214 din 17.10.2016, pronunțată de Tribunalul Suceava în Dosarul nr. 2.616/86/2916, definitivă prin Decizia 49 din 19.01.2017 a Curții de Apel Suceava, Sentința nr. 432 din 31 martie 2016 a Tribunalului Suceava, pronunțată în Dosarul nr. 6.146/86/2015 și Sentința nr. 1.027 din 8.09.2016 a Tribunalului Suceava pronunțată în Dosarul nr. 1.543/86/2016, definitivă prin Decizia nr. 61 din 18.01.2017 a Curții de Apel Suceava.

¹⁴ Decizia civilă nr. 2.133/A/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 5.080/117/2015, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 1.612/2016, pronunțată de Tribunalul Cluj; Decizia civilă nr. 2.209/A/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 469/112/2016, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 325/F/2016, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud; Decizia civilă nr. 735/A/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 730/102/2015, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 1.207/2015, pronunțată de Tribunalul Maramureș; Decizia civilă nr. 454/A/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 966/84/2015, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 1.694/2015, pronunțată de Tribunalul Sălaj; Decizia civilă nr. 742/A/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 764/102/2015, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 1.208/2015, pronunțată de Tribunalul Maramureș; Decizia civilă nr. 75/A/2017, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 905/84/2016, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 1.140/2016, pronunțată de Tribunalul Sălaj; Decizia civilă nr. 1.944/A/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 2.296/112/2015, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 84/F/2016, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud; Decizia civilă nr. 2.238/A/2016, pronunțată de Curtea de Apel Cluj în Dosarul nr. 340/112/2016, prin care a fost păstrată Sentința civilă nr. 308/F/2016, pronunțată de Tribunalul Bistrița-Năsăud.

avut în vedere că dreptul reclamanților a fost suspendat, dar acesta nu s-a raportat pentru anul următor, după cum urmează:

35.10. În perioada 2012—2015, prin actele normative incidente în materia salarizării personalului bugetar și a măsurilor fiscal-bugetare s-a prevăzut pentru fiecare an calendaristic, determinat de constrângerile bugetare, că nu se acordă tichete/vouchere de vacanță, această măsură fiind o suspendare a exercitării dreptului salariaților care intră sub incidența Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009 și care durează până la sfârșitul anului 2016.

35.11. Caracterul general al normei din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, care reglementează dreptul la prima de vacanță sub forma și voucherelor/tichetelor de vacanță, nu înlătură posibilitatea legiuitorului de a suspenda acordarea acestuia.

35.12. Referitor la caracterul limitat în timp al efectului suspendării cu consecința acordării voucherelor/tichetelor de vacanță, ulterior împlinirii termenului de suspendare se rețin următoarele:

35.13. Dreptul în discuție este unul anual și se acordă ca atare. Astfel că, în situația în care anual, pe perioada solicitată, prin legile anuale de salarizare, s-a prevăzut că în bugetele instituțiilor și autorităților publice nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete-cadou, prime de vacanță și vouchere de vacanță personalului din cadrul acestora, acest drept nu se acordă, pentru respectivul an. Acest drept, în lipsa unei dispoziții legale exprese, nu se raportează pentru anul următor.

35.14. Reținând că dreptul la acordarea voucherelor de vacanță a fost suspendat în toată perioada 1 ianuarie 2012—31 decembrie 2016, prin neprevăderea în bugete a sumelor pentru acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță fiind respectate cerințele art. 66 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, rezultă că este voința imperativă a legiuitorului de a interzice acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță, care dă expresie politicii salariale a statului, reclamanții nu sunt îndreptățiți să beneficieze de drepturile pretinse, fără a putea imputa neefectuarea de către pârâtă a demersurilor în vederea asigurării bugetului necesar, deoarece ordonatorii de credite pot solicita fonduri doar în limitele prevăzute de lege și cu respectarea destinației fondurilor.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

36.1. Cu referire la problema de drept ce face obiectul sesizării este relevantă jurisprudența Curții Constituționale conturată prin deciziile nr. 414/2005 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 780/26.08.2005), nr. 108/2006 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 212/8.03.2006), nr. 337/2009 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 298/7.05.2009), nr. 1.576/2011 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 32/16.01.2012), nr. 1.250/2010 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764/16.11.2010), nr. 1.280/2010 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 786/24.11.2010), nr. 594/2012 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 554/7.08.2012), nr. 326/2013 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454/24.07.2013) și nr. 334/2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 533/17.07.2014).

36.2. De asemenea, Curtea Constituțională a respins excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, așa cum rezultă din următoarele hotărâri enumerate cu titlu exemplificativ: Decizia nr. 554/2013 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 96/7.02.2014), Decizia nr. 42/2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210/25.03.2014), Decizia nr. 90/2014 (publicată în Monitorul Oficial al României,

Partea I, nr. 336/8.05.2014 și Decizia nr. 121/2014 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 346/12.05.2014).

37. Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat mai multe decizii în soluționarea recursului în interesul legii și a unor chestiuni de drept relevante asupra problemei de drept supuse analizei, cum sunt Decizia nr. 14/2008 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 853/18.12.2008) și deciziile completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 16/2015 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 525/15.07.2015) și nr. 11/2017 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204/24.03.2017).

X. Raportul asupra chestiunii de drept

38. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă s-a arătat că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, astfel cum a fost aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 94/2014, raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 283/2011, art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, aprobată prin Legea nr. 36/2014 și art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 168/2014, dreptul la plata tichetelor/voucherelor de vacanță este un drept condiționat de alocările bugetare prevăzute cu această destinație în bugetul de stat sau, după caz, în bugetele locale ale instituțiilor publice, cerință legală în afara căreia dreptul în cauză nu există și nu poate fi realizat.

XI. Înalta Curte de Casație și Justiție

XI.1. Admisibilitatea sesizării

39. Asupra admisibilității sesizării, potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, „dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al Curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

40. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ.

41. În doctrină, ele au fost identificate după cum urmează: existența unei cauze aflate în curs de judecată; instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță; cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza în ultimă instanță; soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere; chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă; chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

42. Procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât Curtea de Apel Bacău este legal investită cu soluționarea unor cereri de apel, într-un litigiu având natura juridică a unor conflicte de muncă, ceea ce conferă competență exclusivă, în primă instanță, tribunalului, conform art. 208 din Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, iar hotărârile pronunțate de tribunal sunt supuse numai apelului conform art. 214 din Legea nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Instanța supremă a fost sesizată de un complet din cadrul Curții de Apel

Bacău, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță potrivit dispozițiilor art. 208 raportat la art. 214 din Legea nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare, art. 96 pct. (2) și art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă.

43. Condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei pendinte în care se ridică este îndeplinită, deoarece, față de obiectul cauzei, de interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, respectiv la art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 și art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013, conform cărora în bugetele instituțiilor locale și centrale pe anii 2012, 2013, 2014 nu se prevăd sume pentru acordarea de tichete/vouchere de vacanță personalului din cadrul acestora, depinde soluționarea pe fond a cauzei, respectiv să se stabilească dacă, pentru anii anterior menționați, dreptul este efectiv înlăturat sau doar suspendat la nivelul fiecărui an în parte, prin nealocarea sumelor aferente acordării efective a acestui drept.

44. La această condiție de admisibilitate a sesizării se impune observația că, în mod aproape unanim (cu o singură excepție regăsită la nivelul unor soluții de primă instanță pronunțate de Tribunalul Vrancea și a căror argumentare nu se regăsește în problematica sesizării), instanțele judecătorești ce au soluționat acțiuni identice ori similare ca obiect și temei juridic cu cea aflată pe rolul instanței de trimitere le-au tratat în mod uniform, adoptând soluția de respingere a acestora ca nefondate, ceea ce le-a diferențiat fiind doar modul de fundamentare a soluției adoptate.

45. Astfel, cele mai multe instanțe au reținut în hotărârile lor că dispozițiile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 instituie nu un drept al persoanei încadrate în muncă la o instituție publică centrală sau locală (în sensul dispozițiilor Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare) la prima de vacanță, sub forma tichetelor/voucherelor de vacanță, ci o vocație sau, cel mult, un drept condițional care nu poate exista în absența întrunirii cerințelor legale menționate la art. 1 alin. (3) din același act normativ (referitoare la cuprinderea sumelor de bani cu această destinație în bugetul de stat sau, după caz, în bugetele locale pentru unitățile din domeniul bugetar, precum și de respectarea limitelor sumelor prevăzute în bugete) și căruia nu îi corespunde o obligație corelativă a angajatorului, în privința căruia există doar o posibilitate de a acorda tichete/vouchere de vacanță, de realizat doar „în condițiile legii” și în limita sumelor incluse în buget cu această destinație.

46. Întrucât în perioada anilor 2012—2014 (dar și ulterior, pentru 2015—2016 inclusiv) s-a stabilit, prin legi succesive incidente în materia salarizării personalului bugetar și a măsurilor fiscal-bugetare, că, în bugetele instituțiilor publice nu se vor prevedea sume pentru acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță, s-a apreciat că nu a fost întrunită cerința legală la care se referă art. 1 alin. (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, astfel că dreptul condițional nu s-a realizat sau că dreptul/vocația la dobândirea dreptului a fost înlăturat cu titlu definitiv.

47. În soluționarea aceluiași tip de acțiuni au fost și instanțe care, chiar dacă s-au referit în considerentele hotărârilor lor la „existența unui drept condiționat de existența alocării bugetare”, au dedus, din măsura legislativă a neprevederii de sume pentru acordarea tichetelor/primelor/voucherelor de vacanță, voința legiuitorului nu de a elimina definitiv beneficiile acordate unor categorii socioprofesionale, respectiv de încetare a existenței dreptului la acordarea de tichete/vouchere de vacanță, ci doar de suspendare limitată a exercițiului acestui drept, dat fiind

caracterul temporar al măsurii neaplicării dispoziției legale care instituie un atare drept.

48. S-a reținut că „aceste măsuri nu aduc atingere înseși substanței drepturilor bănești vizate, ci doar amână acordarea acestora pe o perioadă limitată de timp, pentru a nu se crea o datorie bugetară imposibil de acoperit, în contextul unui echilibru financiar marcat de criză”.

49. În sfârșit, în cadrul acestei a doua opinii s-a făcut precizarea în soluțiile unora dintre instanțele ce au împărțit teoria suspendării dreptului sau a exercițiului dreptului că dreptul la acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță este unul anual și se acordă ca atare. Prin urmare, în cazul în care anual, pe perioada solicitată, prin legile anuale de salarizare s-a prevăzut că în bugetele instituțiilor și autorităților publice nu se prevăd sume pentru acordarea de prime de vacanță/vouchere de vacanță personalului din cadrul acestora, acest drept nu se acordă pentru respectivul an, iar, în lipsa unei dispoziții legale exprese, acesta nici nu se reportează pentru anul următor.

50. Astfel fiind, se constată că întrebarea instanței de trimitere vizează chiar modul de fundamentare a soluției de respingere adoptate în astfel de cauze, tinzând implicit la o uniformizare în primul rând a acelei părți din hotărâre destinată silogismului judiciar, respectiv a considerentelor.

51. Acest aspect nu este însă de natură a ridica o problemă de inadmisibilitate a sesizării, în primul rând întrucât în reglementarea actualului Cod de procedură civilă există o cale de atac împotriva considerentelor [art. 461 alin. (2) din Codul de procedură civilă], dar, mai ales, întrucât argumentele diferite utilizate de instanțe în fundamentarea uneia și aceleiași soluții de respingere a acțiunilor vizând plata drepturilor bănești echivalente tichetelor/voucherelor de vacanță au aptitudinea de a se repercuta într-o viitoare practică judiciară neunitară.

52. Aceasta întrucât, dacă justificarea soluției pe faptul existenței unei vocații ori a unui drept condițional la plata tichetelor/voucherelor de vacanță, despre a cărui existență nu se poate vorbi în absența condiției legale a alocării fondurilor necesare prin bugetele de stat sau locale, respingerea acțiunii în pretenții constituie un obstacol definitiv, cu consecința imposibilității reiterării pretenției, în cazul justificării soluției pe teoria suspendării dreptului, respingerea acțiunii creează doar un obstacol temporar, cu consecința posibilității reiterării pretenției la un moment viitor apreciat ca fiind cel al încetării acestui efect. Se observă că o astfel de posibilitate a fost exclusă doar în acele soluții ale instanțelor (puține la număr) care, deși au împărțit teoria suspendării dreptului la acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță, au reținut în același timp caracterul anual al dreptului, concomitent cu imposibilitatea reportării acestuia pentru anul următor.

53. De asemenea este îndeplinită și cerința noutății chestiunii de drept supuse interpretării care, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, reprezintă o condiție distinctă de admisibilitate. Caracterul de noutate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări adecvate, concretizată într-o practică judiciară consacrată.

54. Examenul jurisprudențial efectuat a relevat că nu s-a cristalizat o jurisprudență în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită, situație care justifică interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în scopul prevenirii apariției unei viitoare practici neunitare, iar analiza punctelor de vedere oferă indicii referitoare la posibilitatea apariției unei practici neunitare din această perspectivă. Așa fiind, condiția noutății se verifică, devenind actuală cerința interpretării și aplicării normei de drept respective.

55. Textul art. 519 din Codul de procedură civilă mai prevede condiția ca Înalta Curte de Casație și Justiție să nu fi statuat asupra problemei de drept ce face obiectul sesizării pentru

pronunțarea unei hotărâri prealabile sau ca această problemă să nu facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare. În legătură cu chestiunea de drept adusă în dezbatere se reține că Înalta Curte de Casație și Justiție nu a dezlegat problema care constituie obiect al sesizării.

56. Prin urmare, se constată că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate privind declanșarea procedurii hotărârii prealabile.

XI.2. Pe fondul chestiunii de drept

57. Problema ridicată de instanța de trimitere prin întrebarea prealabilă presupune, în esență, determinarea efectelor pe care le-au produs asupra prevederilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, dispozițiile legale ulterioare privitoare la salarizarea personalului din fonduri publice și instituirea unor măsuri financiare în domeniul bugetar în perioada 2012—2014 prin care, în mod succesiv și anual, s-a stabilit că în bugetele instituțiilor pe anii respectivi nu se prevăd sume pentru acordarea, printre altele, a tichetelor de vacanță, personalului din cadrul acestora.

58. Dezlegarea problemei de drept presupune, în mod necesar, determinarea naturii beneficiilor la care se referă dispozițiile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, ca și a naturii măsurilor regăsite în legile de punere în practică a politicilor financiar-bugetare ale statului în perioada de referință indicată.

59. Se impune, însă, precizarea faptului că dispozițiile art. 1 alin. (2) ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009 au cunoscut o evoluție legislativă sub aspectul sferei subiectelor de drept cărora le sunt aplicabile întrucât, dacă forma inițială a textului, de până la modificarea prin Legea nr. 173/2015, făcea referire doar la personalul încadrat pe bază de contract individual de muncă în instituțiile publice centrale și locale, ulterior acestui moment, în conținutul normei analizate a fost menționată și categoria funcționarilor publici.

60. Cu toate acestea, nu se pierde interesul dezlegării chestiunii de drept sesizate, aceasta rămânând una de principiu care se pune în litigiile de genul celui dedus spre soluționare instanței de trimitere, fie că este vorba despre pretențiile personalului contractual din cadrul instituțiilor bugetare, fie că este vorba despre pretențiile personalului contractual și ale funcționarilor publici încadrați în instituții publice centrale și locale de după anul 2015, aceasta cu atât mai mult cu cât statul a continuat politica de restrângere a cheltuielilor bugetare, prin diminuarea ori suspendarea unor drepturi, dar și prin restricțiile vizând sumele de care dispun autoritățile și instituțiile publice și după acest moment, de aceeași manieră în care a făcut-o și în intervalul de timp 2012—2014, prelungind aceste măsuri în mod succesiv și în anii 2015 și 2016.

61. Deoarece întrebarea instanței de trimitere vizează perioada de referință 2012—2014, prezenta analiză va fi raportată la legislația incidentă la nivelul acestui interval de timp, urmând a fi avută în vedere forma Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 8/2009, astfel cum a fost aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 94/2014.

62. Potrivit dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, instituțiile publice definite conform Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, și instituțiile publice locale definite conform Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare, indiferent de sistemul de finanțare și subordonare, inclusiv cele care se finanțează integral din venituri proprii, regiile autonome, societățile reglementate de Legea nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la care statul este acționar unic sau acționar majoritar, societățile și companiile naționale care încadrează personal prin încheierea unui contract individual de muncă, acordă, în condițiile legii, vouchere de vacanță.

63. Aceasta, spre deosebire de angajatorii din sectorul privat, în privința cărora norma [art. 1 alin. (1)] este dispozitivă, respectiv „pot acorda”, în condițiile legii, bonuri de valoare sub forma voucherelor de vacanță, înțelegându-se că pentru angajator dispoziția legală instituie o facultate și nu o obligație, în timp ce pentru angajat generează doar o vocație la dobândirea dreptului, a cărui existență depinde de negocierea sa colectivă sau individuală.

64. Formula legislativă fermă regăsită în conținutul normei art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 — „acordă” —, în opoziție cu cea dispozitivă din conținutul art. 1 alin. (1) și art. 1¹ din același act normativ — „pot acorda” — determină concluzia neîndoielnică în sensul că, în sfera raporturilor de muncă ce apar la nivelul angajatorului instituție publică centrală și/sau locală, se instituie un veritabil drept în beneficiul angajatului — personal încadrat prin încheierea unui contract individual de muncă în cadrul unei unități bugetare. Acest drept nu este însă unul pur și simplu, ci este unul condiționat deoarece, potrivit aceleiași norme a art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2008, acordarea primelor de vacanță sub forma voucherelor de vacanță nu se poate realiza decât „în condițiile legii”.

65. Aceste condiții sunt descrise în conținutul art. 1 alin. (3) și (4) din același act normativ pentru unitățile din domeniul bugetar, prin aceea că voucherele de vacanță se acordă în limitele sumelor prevăzute cu această destinație în bugetul de stat sau, după caz, în bugetele locale, iar nivelul lor maxim poate reprezenta contravaloarea a 6 salarii de bază minime brute pe țară garantate în plată, pentru un salariat, în decursul unui an fiscal.

66. Așadar, existența dreptului angajatului unei instituții bugetare de a beneficia de prime de vacanță sub forma tichetelor/voucherelor de vacanță este subsumată condiției legale a alocării în bugetul instituției respective de sume cu această destinație.

67. Ori de câte ori, prin legile de salarizare din sectorul bugetar ori de instituire a unor măsuri în domeniul bugetar s-a dispus — în mod similar dispozițiilor art. 15 alin. (2) al art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru anul 2012, ale art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 pentru anul 2013, ale art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 pentru anul 2014 — că, în bugetele pe anii respectivi ale instituțiilor publice centrale și locale, nu se prevăd sume pentru acordarea tichetelor de vacanță personalului din cadrul acestora se înțelege că cerința legală a existenței alocării bugetare nu a fost îndeplinită.

68. Or, în absența condiției legale, nu se poate vorbi despre existența dreptului angajatului instituției publice la acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță și nici despre existența obligației corelative a angajatorului — instituție publică centrală sau locală, de a acorda astfel de beneficii sau drepturi suplimentare.

69. Neexistând dreptul la acordarea voucherelor de vacanță nu se poate vorbi nici despre vreun eventual efect de suspendare pe care să-l producă asupra acestuia dispozițiile din actele normative succesive anterior evocate, aplicabile în perioada 2012—2014, prin care s-a prevăzut că în bugetele instituțiilor pe anii menționați nu se prevăd sume cu această destinație.

70. De asemenea, niciun argument de ordin tehnico-juridic nu permite ca dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, ale art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 ori cele ale art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013 să fie puse într-o corelație cu dispozițiile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, care să corespundă mecanismului juridic al suspendării, în privința conținutului sau efectelor celor din urmă prevederi legale menționate.

71. Examinând în concret obiecția de neconstituționalitate a art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, Curtea Constituțională a reținut, prin Decizia nr. 42/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 210 din 25 martie 2014, că „dispozițiile de lege criticate au ca efect prelungirea și pentru anul 2013 a unor dispoziții ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2010 prin care s-au adoptat mai multe măsuri vizând reducerea cheltuielilor bugetare prin diminuarea ori suspendarea unor drepturi bănești ori prin restricții vizând sumele de care dispun autoritățile și instituțiile publice.”

72. Observând analiza realizată și prin alte decizii ale Curții Constituționale (de exemplu: Decizia nr. 121/2014, Decizia nr. 414/2005, Decizia nr. 326/2013 și Decizia nr. 334/2014), Înalta Curte reține că și în jurisprudența instanței de contencios constituțional a fost identificată drept „măsură de suspendare a unor drepturi bănești”, dispoziția legislativă prin care se prevede că anumite drepturi, indemnizații, ajutoare, sporuri prevăzute anterior în legislație „nu se plătesc”, „nu se acordă”, în timp ce dispoziția de nealocare în bugetele instituțiilor publice centrale sau locale a sumelor pentru plata unor astfel de drepturi bănești suplimentare, cum ar fi tichetele cadou sau tichetele/voucherele de vacanță, constituie mai degrabă măsuri de restrângere vizând sumele de care dispun instituțiile bugetare.

73. O astfel de dispoziție legală — regăsită în cuprinsul ordonanțelor de urgență ce justifică, în notele lor de fundamentare, urgența adoptării acestora prin trimiterea pe care le fac la „arieratele bugetare înregistrate la nivelul unităților/subdiviziunilor administrativ-teritoriale, ca și la faptul că „neadoptarea acestor măsuri” și în continuare „ar genera un impact suplimentar asupra deficitului bugetar general consolidat (...)” de natură să afecteze în mod semnificativ sustenabilitatea finanțelor publice — este expresia neîndoielnică a voinței politice a statului de a nu acorda în mod definitiv drepturile la care se referă dispozițiile art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, iar nu de a amâna acordarea acestora pentru anul următor, printr-o suspendare anuală a acordării lor.

74. De altfel, tezei care atribuie măsurii legislative, a nealocării în bugetele instituțiilor publice a sumelor pentru plata tichetelor/voucherelor de vacanță, efectul de suspendare a dreptului la acordarea acestui beneficiu, cu posibilitatea solicitării sale la sfârșitul perioadei de suspendare, i se opune caracterul anual al exercițiului bugetar al instituțiilor și autorităților publice, ceea ce înseamnă că toate drepturile recunoscute prin bugete se sting în cadrul exercițiului financiar anual.

75. Cât privește opțiunea legiuitorului de a nu alocă bani pentru acordarea de tichete/vouchere de vacanță pentru perioada 2012—2014, într-o bogată jurisprudență a Curții Constituționale, ce a vizat măsuri restrictive bugetare mai largi ale legiuitorului, care au inclus și suspendarea ori anularea unor drepturi bănești, s-a statuat în repetate rânduri că o astfel de politică salarială a statului respectă exigențele Constituției, reținându-se că statul are deplină legitimitate constituțională de a acorda sporuri, stimulente, premii, adaosuri la salariul de bază personalului plătit din fonduri publice, în funcție de veniturile bugetare pe care le realizează, că acestea nu sunt drepturi fundamentale, ci drepturi salariale suplimentare, că legiuitorul este în drept să instituie anumite sporuri la indemnizațiile și salariile de bază, premii periodice și alte stimulente, pe care le poate diferenția în funcție de categoriile de personal cărora li se acordă, le poate modifica în diferite perioade de timp, le poate suspenda sau chiar anula fără a se pune în discuție o încălcare a art. 41 și fără a fi necesară întrunirea condițiilor stabilite de art. 53 din Legea fundamentală.

76. La rândul său, Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a negat posibilitatea statului de a suspenda ori suprima pe cale legală acordarea unor drepturi prevăzute de lege (Cauza

Kechko contra Ucrainei) deoarece, în viziunea acesteia (paragraful 23) „statul este cel care este în măsură să stabilească ce beneficii trebuie plătite angajaților săi din bugetul de stat. Statul poate dispune introducerea, suspendarea sau încetarea plății unor astfel de beneficii prin modificările legislative corespunzătoare. Totuși, atunci când o dispoziție legală este în vigoare și prevede plata anumitor beneficii, iar condițiile stipulate sunt respectate, autoritățile nu pot refuza în mod deliberat plata acestora atât timp cât dispozițiile legale rămân în vigoare”.

77. Pericolul ineficienței și a lipsei de previzibilitate a textelor de lege ce instituie diverse drepturi salariale suplimentare, ca urmare a practicii repetatelor restrângeri ori suspendări aduse acestora prin voința legiuitorului (care, chiar dacă limitate la durata unui an calendaristic, durează de mai mulți ani), pericol pe care Curtea Constituțională îl semnalează în considerentele Deciziei nr. 42/2014 (invocate și de instanța de trimitere), nu poate justifica opțiunea asupra tezei suspendării dreptului la acordarea tichetelor/voucherelor de vacanță în ideea salvagărdării acestuia, spre a împiedica o concluzie în sensul caracterului său iluzoriu.

78. Considerentele amintite nu reprezintă decât un semnal tras legiuitorului de către unica autoritate cu atribuții de jurisdicție constituțională, însă rolul și funcția instanțelor judecătorești sunt acelea de a interpreta și aplica legea la cazul concret dedus judecării, spre a-i da acestuia o rezolvare în raport cu normele legale din fondul activ legislativ, iar nu de a sancționa în vreun fel anumite politici legislative considerate, eventual, ca excesive, neavenite sau de natură a afecta calitatea legii.

79. Or, prin Decizia nr. 42/2014, în care se regădesc și considerentele anterior evocate, Curtea Constituțională a înlăturat obiecția de neconstituționalitate a art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 privind stabilirea salariilor personalului din sectorul bugetar în anul 2013, prorogarea unor termene din acte normative, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, adică a uneia din normele ce fac obiectul prezentei analize și prin care s-au menținut și pentru anul 2013 măsurile de restricții impuse în anul anterior asupra sumelor de care dispun autorităților și instituțiile bugetare, prin nealocarea sumelor necesare acordării tichetelor/voucherelor de vacanță.

80. De asemenea, față de trimiterea pe care instanța de sesizare o face la considerentele Deciziei nr. 77/2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, spre a cărei soluție pledează „pentru identitate de argumentare”, se impune observația că nici considerentele și nici soluția acesteia nu pot fi „împrumutate” pentru rezolvarea actualei chestiuni de drept cu care Înalta Curte de Casație și Justiție a fost sesizată.

81. Astfel, atât prin Decizia nr. 23/2005, cât și prin deciziile nr. 12/2007 și nr. 77/2007 (toate pronunțate în soluționarea unor recursuri în interesul legii), Înalta Curte de Casație și Justiție a unificat practica instanțelor judecătorești, recunoscând dreptul magistraților și personalului auxiliar, al polițiștilor și al funcționarilor publici de a încasa prima/indemnizația de concediu (ca drept înscris în legile ce reglementau fie statutul acestora, fie salarizarea acestor categorii socioprofesionale) chiar pe durata de timp cât, prin legile bugetare sau de salarizare ulterioare, dreptul în cauză fusese suspendat în mod repetat, pe durata mai multor ani.

82. În esență, instanța supremă, reținând că „această suspendare nu echivalează cu stingerea dreptului, ci are ca efect numai imposibilitatea realizării acestuia în intervalul de timp pentru care a fost suspendat exercițiul său”, a admis că dreptul la prima/indemnizația de concediu poate fi solicitat retroactiv, pe toată durata de timp cât norma legală care îl instituie, deși suspendată, nu a fost abrogată, pentru ca un drept prevăzut să nu devină o obligație lipsită de conținut, redus la *un nudum jus*.

83. Or, este de observat că, spre deosebire de ipoteza ce face obiectul prezentei analize, în pronunțarea acestor dezlegări

au fost avute în vedere situații în care prima/indemnizația de concediu era prevăzută ca drept pur și simplu, printr-o reglementare necondiționată (în toate cele trei cazuri), iar dispozițiile legale a căror aplicare s-a făcut neunitar de către instanțe și care au fost supuse interpretării instituiam chiar măsura suspendării temporare a acestui beneficiu, iar nu pe aceea a nealocării de sume pentru plata acestui tip de beneficiu, în bugetele instituțiilor publice.

84. Aceleași argumente, ale utilizării unei formule legislative diferite, determină ca soluția asupra actualei chestiuni de drept să fie alta și decât cele adoptate anterior prin Decizia nr. 16/2015 ori prin Decizia nr. 11/2016 ale Înaltei Curți de Casație — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în care s-a analizat efectul politicilor de reducere a cheltuielilor bugetare pe calea măsurii suspendării unor drepturi bănești suplimentare, în accepțiunea Curții Constituționale, beneficii recunoscute în legislație de o manieră efectivă, ca drepturi pure și simple, necondiționate, cum sunt cele înscrise în pct. 2 alin. (1) și (2) din anexa nr. IV/2 la Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (ajutoare convenite pensionarilor militari, veterani de război) ori în art. 81 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 și în privința căroră, prin legile succesive de salarizare din domeniul bugetar sau de instituire a unor măsuri financiare în domeniul bugetar, s-a prevăzut că drepturile respective „nu se acordă” ori „nu se plătesc”.

85. Rezolvarea actualei chestiuni de drept se înscrie însă în linia jurisprudențială a deciziei de recurs în interesul Legii nr. 14/2008, prin care Înalta Curte de Casație și Justiție a avut a

unifica jurisprudența instanțelor conturată în aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (1) și 2 din Legea nr. 142/1998 care stipulau, în esență, că salariații „pot primi o alocație individuală de hrană, acordată sub forma tichetelor de masă, suportată integral pe costuri de angajator” și, de asemenea, că „Tichetele de masă se suportă în limita prevederilor bugetului de stat sau, după caz, a bugetelor locale, pentru unitățile din sectorul bugetar, și în limita bugetelor de venituri și cheltuieli aprobate, potrivit legii, pentru celelalte categorii de angajatori”.

86. Statuând căror categorii de subiecte aceste dispoziții legale nu se aplică (judecătorilor, procurorilor, personalului auxiliar de specialitate și funcționarilor publici), Înalta Curte a reținut că „aceste beneficii nu reprezintă un drept, ci o vocație (față de formula facultativă a legii «pot primi», regăsită în cazul supus analizei doar în privința subiectelor vizate prin dispozițiile art. 1 alin. 1 și art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009), ce se poate realiza doar în condițiile în care angajatorul are prevăzute în buget sume cu această destinație și acordarea acestora a fost negociată prin contractele colective de muncă”.

87. Spre deosebire de normele anterior evocate, art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009 instituie un drept, și nu doar o vocație, în beneficiul personalului contractual din instituțiile publice centrale și locale, de a primi tichete/vouchere de vacanță, drept a cărui existență și realizare sunt subsumate, de o manieră similară exemplului anterior, condiției legale a alocărilor de sume bugetare cu acest titlu, condiție în afara căreia dreptul în cauză nu există și nu poate fi realizat.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 521 cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Bacău — Secția I civilă, în Dosarul nr. 2.899/110/2015*, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 8/2009, astfel cum a fost aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 94/2014, raportat la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010, aprobată prin Legea nr. 283/2011, art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012, aprobată prin Legea nr. 36/2014 și art. 5 alin. (2) din Ordonanța Guvernului nr. 29/2013, aprobată prin Legea nr. 168/2014, dreptul la plata tichetelor/voucherelor de vacanță este condiționat de alocările bugetare prevăzute cu această destinație în bugetul de stat sau, după caz, în bugetele locale ale instituțiilor publice.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 29 mai 2017.

PREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948493 057093